

Morawiecki: Evropa potřebuje nový Messmerův plán s desítkami nových reaktorů

20.11.2024 - Jakub Lackorzyński | PROTEXT

Dne 18. listopadu se ve Varšavě sešli klíčoví konzervativní činitelé a odborníci z regionu a partnerských zemí, aby diskutovali o energetické budoucnosti střední a východní Evropy a o roli „zeleného konzervatismu“ v procesech energetické transformace. Může být „zelená revoluce“ vedena spravedlivě? Jak zajistit, aby byly zohledněny potřeby nejzranitelnějších sociálních skupin? Podpoří realizace projektu „Fit for 55“ užší spolupráci mezi zeměmi v rámci regionu? Jak mohou naše společné kroky prospět energetické bezpečnosti? A jakou roli může v tomto procesu hrát zelený konzervatismus?

Nový rozpočtový cyklus EU vybízí konzervativně smýšlející zástupce zemí střední a východní Evropy, aby navrhli konkrétní aktivity, které odrážejí jejich názory a hodnoty související s procesem přizpůsobování klimatické politiky EU potřebám celé společnosti. Druhý ročník konference Energetická bezpečnost pořádají Fundacja Polska z Natury, Jagellonský klub Centrum pro analýzu, Náš společný domov a Konzervativní síť pro životní prostředí a navazuje na úspěch loňského ročníku.

„Je to jedna z největších akcí ve střední a východní Evropě, která se současně zabývá otázkami souvisejícími s energetikou, klimatickou politikou a bezpečností,“ uvádí Krzysztof Perycz-Szczepański, generální ředitel nadace Fundacja Polska z Natury. *„Energetická politika se vytváří na dvou úrovních: národní a mezinárodní. Proto je naše konference koncipována jako akce určená pro zástupce vlády, Kanceláře prezidenta republiky, členy parlamentu, úředníky Evropské komise, poslance Evropského parlamentu a odborníky zaměřené na konkrétní odvětví. Naším cílem je diskutovat o výzvách, kterým čelí Evropa při realizaci klimatické politiky v ekonomicky obtížném prostředí. Hodláme také navrhnout zcela konkrétní řešení,“* dodává.

V roce 2025 se Polsko ujme předsednictví Rady Evropské unie, což znamená, že bude moci určovat její agendu, zejména v oblasti klimatu a energetiky. Varšava bude rovněž hostit příští summit Iniciativy tří moří. Spolu s předsednictvím Rady EU se tak hlavní město Polska stane v následujících měsících významným místem na politické mapě Evropy.

„Evropa potřebuje nový Messmerův plán, který původně umožnil Francii postavit 56 jaderných reaktorů během 25 let. Průmysl potřebuje stabilní zdroj energie s nízkými emisemi, který mohou dodávat pouze jaderné elektrárny. OZE by měly nabízet podporu pouze pro výrobu energie z jádra,“ prohlásil během slavnostního zahájení konference Mateusz Morawiecki, bývalý polský premiér a politik strany Právo a spravedlnost.

V roce 1973, v době vrcholící ropné krize, představil francouzský premiér Pierre Messmer vizi výstavby sta jaderných reaktorů do roku 2000, která měla ukončit závislost Francie na dovozu fosilních paliv. Francii se nikdy nepodařilo dosáhnout počtu 100 reaktorů, ale 56 bloků, které byly dokončeny, zajistilo zemi tolik potřebnou energetickou bezpečnost a suverenitu na mnoho dalších desetiletí.

Mieszko Pawlak z Kanceláře polského prezidenta zdůraznil, že energetická transformace musí být dokončena především s ohledem na zájmy občanů. *„Pokud existuje něco jako konzervativní model transformace, pak je velmi blízko k naplnění definice spravedlivé transformace“* - poznamenal.

Evropský fond pro konkurenceschopnost

Na konferenci byl předložen návrh na zřízení zvláštního fondu, který by Evropě pomohl dohnat světové hospodářské velmoci, a to pod názvem Evropský fond pro konkurenceschopnost. V roce 2022 přijaly Spojené státy zákon o snižování inflace, v jehož rámci bylo nabízeno štědré spolufinancování projektů v oblasti ekologického průmyslu. Se zahrnutím přímých dotací a daňových pobídek bylo v rámci tohoto programu k dispozici 500 miliard USD. Čína spoléhá na podobné nástroje, ale ještě ve větším měřítku. Díky tomuto přístupu se již stala lídrem v řadě projektů čistých technologií. Evropa nemusí znovu vynalézat kolo. Místo toho může kopírovat řešení, která se osvědčila. Je třeba následovat cestu, kterou se vydaly USA a Čína. Jinými slovy, do ekologického průmyslu je třeba nalít finanční prostředky EU. Do evropského ekologického průmyslu. Proto Institut zelené ekonomiky a Cambridge Econometrics ve spolupráci s Fundacja Polska z Natury přišly s návrhem na zřízení Evropského fondu pro konkurenceschopnost. Po šesti měsících strávených ekonometrickým modelováním s cílem sladit zásady fondu s pravidly, jimiž se řídí finanční programy EU, bylo nakonec dosaženo optimálního řešení.

„V naší zprávě určíme rozsah investičních požadavků EU a upřesníme mechanismus, o který se budeme opírat při poskytování financování a přerozdělování prostředků mezi jednotlivé členské státy,” říká Krzysztof Perycz Szczepański z Fundacja Polska z Natury.

„Podle našich simulací zvýšení národních výrobních kapacit dosažené v odvětvích, která hrají klíčovou roli v procesu transformace, a jejich financování v rámci fondu zvýší HDP EU o 2 % a zaměstnanost v cílových odvětvích se zvýší o 6,7 %,” poznamenává Edo Omic, hlavní ekonom společnosti Cambridge Econometrics.

„Hlavním cílem fondu by mělo být zachovat/vytvořit pracovní místa a nabídnout přidanou hodnotu v těch odvětvích, která zvýší naši konkurenceschopnost a zároveň nám pomohou dosáhnout cílů klimatické neutrality,” říká Marcin Korolec, šéf Institutu zelené ekonomiky a bývalý ministr životního prostředí. „Rozsah výzvy, kterou představuje transformace evropského průmyslu, a zastřešující cíl obnovit jeho konkurenceschopnost vyžadují mimořádná opatření. Mario Draghi říká, že Evropa čelí existenční hrozbě. Pokud taková existenční hrozba existuje, zdá se být zřejmé, že bychom měli zavést mechanismy, které jsou adekvátní rozsahu výzvy, jíž všichni čelíme,” dodává.

Projekt předpokládá, že v letech 2027-2034 bude do evropské ekonomiky napumpováno 237 miliard eur, tj. 1,38 HDP EU. Národní distribuční mechanismy budou vycházet z počtu obyvatel, HDP na obyvatele, míry nezaměstnanosti, zaměstnanosti v průmyslu, výdajů na výzkum a vývoj a podílu čisté energie na celkovém mixu. Odvětvové distribuční mechanismy zase zohlední současné výrobní kapacity a budou podporovat takové klíčové oblasti, jako je výroba solární energie, větrné turbíny, baterie a elektrická vozidla. Polsko obdrží v rámci fondu 32 miliard EUR a bude jedním z jeho největších příjemců, neboť převezme odpovědnost za 4,2 % celkového dluhu a získá 13,5 % dostupných prostředků.

Jak zdůrazňují Marcin Korolec a Edo Omic z Cambridge Econometrics, zatím se jedná o pouhé návrhy a myšlenkové experimenty. Mají povzbudit orgány v různých evropských hlavních městech, aby přijaly výzvu a udržely konkurenceschopnost Evropy v rámci globálního hospodářského prostředí.

<https://www.ceskenoviny.cz/tiskove/zpravy/morawiecki-evropa-potrebuje-novy-messmeruv-plan-s-des-itkami-novych-reaktoru/2598136>